

Deborah Harkness

Het Boek des Levens

Voor Karen, die wel weet waarom

978-90-225-6432-5

ISBN 978-94-023-0200-4 (e-boek)

NUR 302

Oorspronkelijke titel: *The Book of Life*

Vertaling: Fanneke Cnossen en Jeannet Dekker

Omslagontwerp: DPS design & prepress services, Amsterdam

Zetwerk: Text & Image, Eexterveen

© 2014 by Deborah Harkness

All rights reserved, including the right of reproduction in whole or in part in any form.

This edition published by arrangement with Viking, a member of Penguin Group (USA) Inc.

© 2014 voor de Nederlandse taal: Meulenhoff Boekeryj bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Sol in Cancer

Het sterrenbeeld Kreeft houdt verband met huizen, grond, schatten en alles wat verborgen is. Het staat in het vierde huis van de dierenriem. Het duidt op de dood en het einde der dingen...

– Anoniem Engels Citatenboek, ca. 1590, Gonçalves MS 4890, f. 8^v

Geesten waren weinig tastbaar. Ze bestonden slechts uit herinneringen en een ziel. Boven op een van de ronde torens van Sept-Tours drukte Emily Mather een doorschijnende hand op de plek midden op haar borst, waar het afgrijzen nog altijd zwaar drukte.

Wordt het dan nooit gemakkelijker? Haar stem was nauwelijks waarneembaar, net als alles aan haar. *Het kijken? Wachten? Weten?*

Ik heb daar anders niets van gemerkt, antwoordde Philippe de Clermont korzelig. Hij zat vlak naast haar zijn eigen doorzichtige vinger te bestuderen. Van alle dingen die Philippe van dood-zijn niet aanstond – dat hij zijn vrouw Ysabeau niet meer kon aanraken, dat hij geen geur of smaak meer had, geen spieren voor een lekker robbertje boksen – stond onzichtbaarheid boven aan zijn lijstje. Daardoor werd hij er voortdurend aan herinnerd hoe onaanzienlijk hij nu was.

Emily's gezicht betrok en inwendig vervloekte Philippe zichzelf. De heks had hem sinds haar dood onafgebroken gezelschap gehouden en in zijn eenzaamheid gedeeld. Hoe haalde hij het in zijn hoofd om haar als een bediende af te blaffen?

Misschien wordt het gemakkelijker als ze ons niet meer nodig hebben, zei Philippe, vriendelijker nu. Hij mocht dan als geest de meeste ervaring hebben, het was Emily die de metafysische betekenis van hun situatie begreep. Wat de heks hem had verteld, druiste in tegen alles wat Philippe over het hiernamaals geloofde. Hij dacht dat de levenden de doden zagen juist omdat ze iets van hen nodig hadden: hulp, vergiffenis, vergelding. Emily hield vol dat dit mythes waren die door de mens waren bedacht en dat de doden zich pas aan de levenden konden laten zien als de laatsten verder gingen met hun leven en konden loslaten.

Toen hij dat eenmaal wist, kon hij het iets beter verdragen dat Ysabeau hem niet opmerkte, maar niet veel.

'Ik popel om te zien hoe Em reageert. Ze zal verstedd staan.' Diana's warme altstem zweefde langs de kantelen omhoog.

Diana en Matthew, zeiden Emily en Philippe tegelijk, terwijl ze omhoog keken naar de met keien geplaveide binnenplaats rondom het chateau.

Daar, zei Philippe en hij wees naar de oprijlaan. Als vampier kon hij zelfs in de dood scherper zien dan een mens. Bovendien was hij knapper dan welke man ook verdiende te zijn, met zijn brede schouders en duivelse grijns. Hij keek Emily grijnzend aan, die onwillekeurig teruggrijnsde. *Een mooi stel, vind je ook niet? Moet je kijken hoe mijn zoon is veranderd.*

Vampiers veranderden niet door de jaren heen en dus verwachtte Emily hetzelfde donkere, bijna blauwzwarte haar te zien, dezelfde ongedurige grijsgroene ogen, zo koel en afstandelijk als een winterse zee, dezelfde bleke huid en brede mond. Maar zoals Philippe al zei, waren er een paar subtiele verschillen. Matthews haar was korter en hij had een baard, waardoor hij er nog gevaarlijker uitzag. Hij leek wel een piraat. Ze hapte naar adem.

Is Matthew... dikker geworden?

Ja. Ik heb hem vetgemest toen hij en Diana hier in 1590 waren. Hij zat met zijn neus in de boeken en daar werd hij soft van. Matthew moest meer vechten en minder lezen. Philippe had altijd al beweerd dat je ook té geleerd kon worden. Matthew was daar het levende bewijs van.

Diana ziet er ook anders uit. Met dat lange, koperkleurige haar lijkt ze op haar moeder, zei Em, hem wijzend op de opvallendste verandering bij haar nichtje.

Diana struikelde over een kei en Matthew schoot haar te hulp. Ooit had Emily het feit dat Matthew voortdurend om Diana heen hing beschouwd als overbezorgd vampiergedrag. Maar nu ze het inzicht van een geest had gekregen, besepte ze dat deze drang voortkwam uit het feit dat hij zich uitzonderlijk scherp bewust was van elke verandering in Diana's gezichtsuitdrukking, van elke stemmingswisseling, van elk teken van vermoeidheid of honger. Nu leek Matthews bezorgdheid echter nog intenser en alerter.

Niet alleen Diana's haar zit anders. Philippe had een verwonderde blik in zijn ogen. Diana is zwanger... van Matthews kind.

Emily bestudeerde haar niet nauwlettender, met het scherpere inzicht in de waarheid dat de doden nu eenmaal hadden. Philippe had gelijk... gedeeltelijk althans. *Je bedoelt kinderen. Diana krijgt een tweeling.*

Een tweeling, zei Philippe, en er klonk ontzag in zijn stem door. Hij wendde zijn blik af, werd afgeleid doordat zijn vrouw ten tonele verscheen. *Kijk, daar zijn Ysabeau en Sarah, met Sophie en Margaret.*

Wat gaat er nu gebeuren, Philippe? vroeg Emily terwijl de moed haar in de schoenen zonk.

Een einde. Een begin, zei Philippe, met opzet vaag blijvend. *Verandering.*

Diana houdt niet van verandering, daar heeft ze nooit van gehouden, zei Emily.

Dat komt omdat Diana bang is voor wat ze moet worden, antwoordde Philippe.

Marcus Whitmore had sinds die nacht in 1781, toen Matthew de Clermont een vampier van hem maakte, meer dan genoeg verschrikkingen meegemaakt. Geen ervan had hem voorbereid op de beproeving die hem vandaag te wachten stond: dat hij Diana Bishop moest vertellen dat haar dierbare tante Emily Mather was gestorven.

Marcus was door Ysabeau gebeld toen hij en Nathaniel Wilson naar het nieuws op de televisie in de familiebibliotheek keken. Sophie, Nathaniels vrouw, en hun baby Margaret deden een tukje op een van de sofa's.

'De tempel,' had Ysabeau buiten adem gezegd, ze was volkomen over haar toeren. Je moet nu komen.'

Marcus had zijn grootmoeder zonder meer gehoorzaamd, had op weg naar de deur alleen de tijd genomen om iets naar zijn neef Gallozwglass en zijn tante Verin te roepen.

De zomerse avondschemering lichtte op toen hij dichterbij de open plek op de bergtop kwam. Daar was een schijnsel te zien van een bovennatuurlijke macht, waarvan Marcus tussen de bomen door een glimp opving. Door de magie die in de lucht hing ging zijn haar rechtovoreind staan.

Toen bespeurde hij de aanwezigheid van een vampier, Gerbert van Aurillaca. En van nog iemand... een heks.

Marcus werd uit het verleden naar het heden teruggetrokken door een lichte, doelbewuste tred door de stenen gang. De zware deur ging als altijd knarsend open.

'Hallo, schatje.' Marcus wendde zich af van het uitzicht over het landschap van Auvergne en haalde diep adem. Phoebe Taylors geur herinnerde hem aan de dichte seringenstruiken die naast de roodgeschilderde voordeur van de familieboerderij stonden. Na een lange winter in Massachusetts had de delicate en hardnekkige geur symbool gestaan voor de hoop op de lente, en de begripvolle glimlach van zijn lang geleden overleden moeder tevoorschijn getoverd. Nu deed hij Marcus alleen maar denken aan de kleine, wilskrachtige vrouw die voor hem stond.

‘Alles komt goed.’ Phoebe trok zijn kraag recht, haar olijkleurige ogen stonden bezorgd. Marcus droeg niet meer zijn vroegere concert-t-shirts, maar was zich formeler gaan kleden. Dat viel zo’n beetje samen met het moment dat hij zijn brieven begon te ondertekenen met ‘Marcus de Clermont’ in plaats van ‘Marcus Whitmore’. Dat was de naam waaronder ze hem had leren kennen, voordat hij haar vertelde over vampiers, vijftienhonderd jaar oude vaders, Franse kastelen vol onheilspellende familieleden en een heks die Diana Bishop heette. In Marcus’ ogen was het een regelrecht wonder dat Phoebe nog steeds bij hem was.

‘Nee, het komt niet goed.’ Hij pakte haar hand en plantte een kus op de palm. Phoebe kende Matthew niet. ‘Jij blijft hier bij Nathaniel en de rest. Alsjeblieft.’

‘Voor de laatste keer, Marcus Whitmore, ik wil naast je staan als je je vader en zijn vrouw gaat begroeten. Ik dacht dat we daarover uitgepraat waren.’ Phoebe stak haar hand uit. ‘Zullen we?’

Marcus legde zijn hand in die van Phoebe, maar in plaats van met haar mee de deur uit te lopen, zoals ze verwachtte, trok hij haar naar zich toe. Phoebe kwam tegen zijn borst tot stilstand. Met de ene hand greep ze die van hem en de andere drukte ze tegen zijn hart. Ze keek hem verbaasd aan.

‘Goed dan. Je mag mee, Phoebe, maar op een aantal voorwaarden. Ten eerste: je blijft voortdurend vlak bij mij of bij Ysabeau.

Phoebe deed haar mond open om te protesteren, maar Marcus legde haar met een ernstige blik het zwijgen op.

‘Ten tweede: als ik tegen je zeg dat je de kamer uit moet gaan, dan doe je dat ook. Zonder aarzeling. Zonder vragen te stellen. Dan ga je regelrecht naar Fernando. Hij is in de kapel of in de keuken.’ Marcus speurde haar gezicht af en zag dat ze er onder voorbehoud mee instemde. ‘Ten derde: zorg dat je onder alle omstandigheden buiten arm-bereik van mijn vader blijft. Begrepen?’

Phoebe knikte. Als elke andere diplomaat was ze bereid om zich naar Marcus’ regels te schikken, voorlopig althans. Maar als Marcus’ vader inderdaad het monster was dat hij volgens een aantal mensen in huis was, dan was Phoebe bereid te doen wat nodig was.

Fernando Gonçalves schonk een laagje losgeklopte eieren over de al bruin wordende aardappels in de bakpan. Zijn *tortilla española* was een van de weinige gerechten die Sarah Bishop wilde eten, en op een dag als vandaag kon de weduwe wel wat krachtvoer gebruiken.

Gallowglass zat aan de keukentafel stukjes kaarsvet uit een spleet tussen de oude planken weg te pulken. Met zijn schouderlange, blonde haar en gespierde bouw leek hij op een knorrige beer. Tattoos kronkelde in felle kleuren om zijn onderarmen en bicepsen. Ze verbeeldde iets wat op dat moment Gallowglass' gedachten bezighield, want een tatoeage bleef bij een vampier slechts een paar maanden zichtbaar. Zo te zien dacht Gallowglass nu aan zijn voorouders, want zijn armen zaten vol Keltisch sierknoopwerk en fabeldieren uit Noorse en Keltische mythen en legenden.

'Maak je nou maar geen zorgen.' Fernando's stem klonk warm en beschaafd, als een in eiken vaten gerijpte sherry.

Gallowglass keek even op en richtte daarna zijn aandacht weer op het kaarsvet.

'Niemand kan Matthew ervan weerhouden te doen wat hij moet doen, Gallowglass. Het is een erezaak om Emily's dood te wreken.' Fernando deed het vuur uit en liep naar Gallowglass toe, op blote voeten bewoog hij zich geluidloos over de betegelde vloer. Intussen stroopte hij de mouwen van zijn witte overhemd af. Dat was brandschoon, ondanks het feit dat hij die dag uren in de keuken had gestaan. Hij stopte het overhemd in zijn broekband en woelde met zijn vingers door zijn donkere, golvende haar.

'Je weet dat Marcus de schuld op zich wil nemen, hè?' zei Gallowglass. 'Maar Emily is niet dood vanwege de jongen.'

Het tafereel op de berg was merkwaardig vredig geweest, als je de omstandigheden in ogenschouw nam. Gallowglass was een paar ogenblikken na Marcus bij de tempel aangekomen. Daar had slechts stilte gebeerst en hij had Emily Mather geknield zien zitten in een door lichte stenen gemarkeerde cirkel. De heks Peter Knox was bij haar geweest en had zijn handen op haar hoofd gelegd met een verwachtingsvolle – zelfs hongerige – blik in zijn ogen. Gerbert van Aurillac, de vampierbuurman die het dichtst bij de De Clermonts woonde, stond belangstellend toe te kijken.

'Emily!' Sarahs smartelijke kreet had met zo'n kracht de stilte verscheurd dat zelfs Gerbert een stap achteruit deed.

Verschrikt liet Knox Emily los. Ze zakte bewusteloos op de grond neer. Sarah haalde met een enkele, machtige bezwering naar de andere heks uit waardoor Knox over de open plek vloog.

'Nee, Marcus heeft haar niet gedood,' zei Fernando, Gallowglass' aandacht trekkend. 'Maar zijn onachtzaamheid...'

'Onervarenheid,' zei Gallowglass, hem onderbrekend.

'Onachtzaamheid,' herhaalde Fernando, 'speelde wel degelijk een rol

in de tragedie. Dat weet Marcus en hij accepteert die verantwoordelijkheid.'

'Marcus heeft er niet om gevraagd de baas te moeten spelen,' gromde Gallowglass.

'Nee. Ik heb hem voor die functie voorgedragen en Matthew was het met me mee eens dat het de juiste beslissing was.' Fernando kneep even in Gallowglass' schouder en liep naar het fornuis terug.

'Ben je daarom hier? Uit schuldgevoel, omdat je weigerde de leiding van de broederschap op je te nemen toen Matthew vroeg of je hem wilde helpen?' Niemand was verbaasder geweest dan Gallowglass toen Fernando in Sept-Tours opdook. Fernando had zich daar niet meer laten zien sinds de dood van Gallowglass' vader, Hugh de Clermont, in de veertiende eeuw.

'Ik ben hier omdat Matthew er voor me was nadat Hugh door de Franse koning was geëxecuteerd. Afgezien van mijn verdriet was ik toen helemaal alleen op de wereld.' Fernando zei het op scherpe toon. 'En de reden waarom ik de Ridders van Lazarus niet wilde leiden, was dat ik geen De Clermont ben.'

'Je was mijn vaders partner!' wierp Gallowglass tegen. 'Hugh's partner. Je bent net zo goed een De Clermont als Ysabeau of haar kinderen!'

Fernando deed zorgvuldig de ovendeur dicht.

'Ik ben Hugh's partner,' zei Fernando, nog altijd met afgewende blik. 'Voor mij zal je vader nooit verleden tijd zijn.'

'Sorry, Fernando,' zei Gallowglass getroffen. Hoewel Hugh al bijna zevenhonderd jaar dood was, was Fernando nooit over dat verlies heen gekomen. Gallowglass betwijfelde of dat ooit zou gebeuren.

'En voor wat betreft het feit dat ik een De Clermont ben,' vervolgde Fernando, die nog altijd naar de muur boven het fornuis staarde, 'daar was Philippe het niet mee eens.'

Gallowglass begon weer nerveus aan de was te pulken. Fernando schonk twee glazen rode wijn in en nam die mee naar de tafel.

'Alsblijft,' zei Fernando terwijl hij Gallowglass er een toeschoof. 'Jij kunt vandaag ook wel een opkikker gebruiken.'

Marthe stook de keuken in. Ysabeaus huishoudster zwaaide de scepter in dit deel van het chateau en ze was niet blij met de indringers. Ze wierp Fernando en Gallowglass een zure blik toe, snoof en trok de ovendeur open.

'Dat is mijn beste braadpan!' zei ze beschuldigend.

'Dat weet ik. Daarom gebruik ik hem ook,' antwoordde Fernando en hij nam een slokje wijn.

'Jij hoort niet in de keuken, Dom Fernando. Ga naar boven. En neem Gallowglass mee.' Marthe pakte thee en een theepot van de plank naast de gootsteen. Toen zag ze dat er op een theeblad een in een handdoek gewikkelde pot stond, met daarnaast kop-en-schotels, melk en suiker. Haar frons werd dieper.

'En waarom hoor ik niet in de keuken?' vroeg Fernando op hoge toon.

'Je bent geen bediende,' zei Marthe. Ze haalde het deksel van de pot en rook wantrouwig aan de inhoud.

'Dat is Diana's lievelingsthee. Jij hebt me verteld wat ze lekker vond, weet je nog?' Fernando glimlachte triest. 'En in dit huis is iedereen een bediende van de De Clermonts, Marthe. Het enige verschil is dat jij, Alain en Victoire daar vorstelijk voor worden betaald. Van ons wordt verwacht dat we dankbaar zijn voor het voorrecht.'

'En terecht. Andere *manjasang* dromen ervan om deel te mogen uitmaken van deze familie. Denk daar voortaan maar aan... en aan de citroen, Dóm Fernando,' zei Marthe, en ze sprak zijn voornaam titel nadrukkelijk uit. Ze pakte het theeblad op. 'Trouwens, je eieren branden aan.'

Fernando sprong op om ze te redden.

'En als het om jou gaat,' zei Marthe terwijl ze haar zwarte ogen op Gallowglass richtte. 'Jij hebt ons niet alles verteld wat je ons over Matthew en zijn vrouw had moeten vertellen.'

Gallowglass keek schuldbevestigend in zijn wijnglas.

'Madame je grootmoeder neemt jou later wel onder handen.' En met die ijzingswekkende opmerking beende Marthe de keuken uit.

'Wat heb je nou weer gedaan?' vroeg Fernando, terwijl hij zijn tortilla – die, *Alhamdulillah*, niet was mislukt – op het fornuis zette. Hij kende Gallowglass al zo lang dat hij wel wist dat welke puinhoop die ook had veroorzaakt, hij dat met alle goede bedoelingen van de wereld had gedaan zonder ook maar een flauw benul te hebben dat het op een ramp zou kunnen uitdraaien.

'Nóú-óúóú,' zei Gallowglass en hij rekte de klinkers zoals alleen een Schot dat kan, 'misschien heb ik hier en daar wat uit het verhaal weggelaten.'

'Zoals?' zei Fernando, die onheil rook tussen de normale keukengeuren.

'Zoals het feit dat tantetje zwanger is, en wel van niemand minder dan Matthew. En het feit dat grootpapa haar als dochter heeft geadopteerd. Goeie god, zijn bloeedeed was oorverdovend.' Gallowglass keek

bedachtzaam. ‘Denk je dat we die nog steeds kunnen horen?’

Fernando bleef stomverbaasd met open mond staan.

‘Kijk me niet zo aan. Het leek me gewoon niet goed om het nieuws van de baby te vertellen. Vrouwen zijn daar heel apart in. En Philippe heeft voor zijn dood in 1945 tante Verin over de bloeedeed verteld, en zij heeft daar ook nooit met een woord over gerept!’ zei Gallowglass verdedigend.

Een dreun verscheurde de lucht, alsof er een stille bom tot ontploffing kwam. Iets groens en vurigs schoot langs het keukenraam.

‘Wat was dat in hemelsnaam?’ Fernando schopte de deur open en schermde zijn ogen af tegen het felle zonlicht.

‘Een woedende heks, stel ik me zo voor.’ Gallowglass’ stem klonk terneergeslagen. ‘Sarah heeft Diana en Matthew zeker het nieuws over Emily verteld.’

‘Niet de explosie. Dat daar!’ Fernando wees naar Saint-Luciens klokkentoren, waar een gevleugeld vuurspuwend wezen met twee poten omheen cirkelde. Gallowglass ging staan om het beter te kunnen zien.

‘Dat is Corra. Zij gaat waar tantetje gaat,’ zei Gallowglass achteloos.

‘Maar dat is een draák.’ Fernando draaide zich met een woeste blik om naar zijn stiefzoon.

‘Welnee! Dat is geen echte draak. Zie je dan niet dat ze maar twee poten heeft? Corra is een vuurdraak.’ Gallowglass draaide zijn arm om een tattoo te laten zien van een gevleugeld schepsel dat sterk leek op het beest in de lucht. ‘Net als deze. Ik mag dan hier en daar wat details hebben weggelaten, maar ik heb iedereen gewaarschuwd dat tantetje Diana niet meer dezelfde heks is die ze vroeger was.’

‘Het is echt waar, liefje. Em is dood.’ De stress die het met zich meebracht om het aan Diana en Matthew te vertellen werd Sarah duidelijk te veel. Ze had kunnen zweren dat ze net een draak had gezien. Fernando had gelijk, ze moest minder whisky drinken. Ze wreef in haar ogen. Die brandden door gebrek aan slaap.

‘Ik geloof je niet.’ Diana’s stem klonk schril en scherp van paniek. Ze doorzocht Ysabeaus deftige salon alsof ze verwachtte dat Emily zich daar achter een van de weelderige canapés had verstopt.

‘Emily is er niet meer, Diana.’ Matthew ging voor haar staan. Zijn sussende stem was doortrokken van verdriet en tederheid. ‘Ze is gestorven.’

‘Nee.’ Diana wilde zich langs hem wringen en verder zoeken, maar Matthew trok haar in zijn armen.